Geachte voorzitter, leden van de raad en andere aanwezigen,

Als we het afgelopen jaar de revue laten passeren, was het wederom een bijzonder jaar. Wie had ooit kunnen bedenken dat we zouden wennen aan digitaal vergaderen? Of dat de pandemie ons zolang in zijn greep zou houden en zoveel met ons als samenleving zou doen? De lontjes worden korter en kritische opmerkingen of gewone vragen uit onzekerheid of nieuwsgierigheid worden bewust of onbewust verkeerd begrepen.

Daarom willen we op voorhand alvast aangeven dat we veel waardering hebben voor al het werk dat door onze ambtenaren en wethouders is verzet om te komen tot het document wat nu voor ons ligt en überhaupt voor al het werk dat de afgelopen periode is verzet.
Veel moeilijke keuzes moesten er gemaakt worden en zullen er nog gemaakt moeten worden.

Bij de programmabegroting voor 2020 was duidelijk dat we wederom veel tekortkwamen op met name het sociaal domein en dat de vooruitzichten voor komende jaren somber waren.
Omdat het voor ons lastig was om inzicht te krijgen in alle afzonderlijke posten en hoe daar dan eventueel op bezuinigd kon worden, heeft de VVD begin 2020 gevraagd om een overzicht van alle kosten, wat we op die posten het wettelijke minimum zou kosten en wat er dan nog over zou zijn voor extra's.
Dit heeft geresulteerd in het nu afgeronde ZBB traject.

Vanuit de uitkomsten van het ZBB heeft het college een aantal voorstellen tot bezuinigingen gedaan. Uiteraard met het collegeprogramma als uitgangspunt.
Op veel punten zijn deze voorstellen in lijn met de ideeën van de VVD, maar op een groot aantal punten ook niet.

Wij vinden hert belangrijk onze ideeën over de bezuinigingen duidelijk naar voren te brengen, zodat hier bij de begroting waar mogelijk rekening mee gehouden kan worden.
Vandaar dat wij ons bij deze algemene beschouwingen, in het kader van de tijd, vooral op dat aspect zullen concentreren.

Om gelijk maar te beginnen met de potentiële besparingen en quick wins op de formatie van de griffie, wethouders, de commissies en de 13^{e} maand van de raadsleden, zijn wij van mening dat dit zo kort voor de verkiezingen niet door deze raad beslist kan worden. Dat is wat de VVD betreft aan de volgende raad.
Wat deze raad wel al kan doen is brainstormen over effectievere vergadervormen, waarbij we graag nog nadere uitleg krijgen over de opmerkingen in het eindverslag van de ZBB.

Dan de subsidies als voorgestelde bezuinigingspost.
De VVD kan akkoord gaan met de 10% korting op de overhead voor professionele subsidies.
Gezien het gebruik van de Vonkjes zien wij het niet als probleem als hier voorlopig een deel op gekort wordt. Mochten hier in de toekomst meer aanvragen op binnenkomen zal de raad dan kunnen kijken of het weer opgehoogd kan worden omdat wij wel veel waarde aan de Vonkjes hechten.

Zomaar taakstellend 30% op de vrijwillige subsidies korten zonder dat wij weten op welke subsidies en wat dat voor invloed heeft op onze gemeenschap, kunnen wij niet accorderen. Waarom dit pas bij de programmabegroting bekend wordt gemaakt snappen wij niet.
Dit zouden we bij de bespreking van de programmabegroting graag als apart agendapunt bespreken.

Het verhogen van de OZB is wat ons betreft uit den boze.
Onze inwoners en ondernemers hebben al een aantal jaar op rij exorbitante verhogingen voor de kiezen gekregen (en niet alleen van de lokale lasten).
Bij de enorme verhoging van afgelopen jaar is beloofd de tarieven vier jaar te bevriezen en onlangs stond in De Gelderlander dat er zelfs geld terug gegeven kon worden. Dan is het vreemd dat er nu een voorstel tot maximale verhoging wordt gedaan. Een verhoging die normaal gesproken alleen gedaan wordt als een gemeente een artikel 12 gemeente is.

Bij het ingaan van het ZBB-traject is er afgesproken dat er geen 'heilige huisjes' zouden zijn en dat alle mogelijke bezuinigingen besproken zouden kunnen worden. In dat kader begrijpen we dat een OZB-verhoging als mogelijke optie is voorgesteld, maar van de andere kant zijn meer voor de hand liggende bezuinigingen weer niet voorgesteld.

In het kader van 'alles moet bespreekbaar zijn', heeft de VVD ook serieus naar de optie OZB verhoging gekeken. Maar gezien de toezegging van vorig jaar, de OZB voor vier jaar te bevriezen en het feit dat een verhoging van de OZB in onze ogen alleen in alleruiterste noodzaak gedaan mag worden en wij die noodzaak nu niet zien, is dit voor ons geen optie.

Ook zouden we graag zien dat er ruimte wordt gehouden voor participatie initiatieven van burgers. Hetzij financieel, hetzij via ondersteuning op een andere manier.

Verder zouden we het college willen vragen te kijken naar de volgende posten, waar ons inziens ook nog ruimte voor bezuinigingen is:

Op pagina 230 van het ZBB Salarislasten taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening. Hier is €343.600 begroot, waarbij er een keuzeruimte is van €114.061.
Bij dit taakveld wordt niet uitgelegd welke activiteiten hieronder worden gerealiseerd, wat het minimumpakket biedt en wat daarvan de gevolgen zouden zijn.
Wij kunnen hier dan ook niet inschatten wat we hier zouden kunnen bezuinigen, maar we vermoeden wel dat hier wat te winnen valt.

Bij Structuur- en bestemmingsplannen op pagina 232, wordt een keuzeruimte aangegeven van €14.639. Volgens het ZBB zou deze besparing beperkte gevolgen hebben en weinig gevolgen voor de organisatie, een serieuze optie dus die nog niet in de zomerrapportage is voorgesteld.

Op taakveld 8.3 Salarislasten wonen en bouwen staat niets ingevuld. Lijkt dat daar best nog wat te doen valt. In ieder geval de moeite waard om nog eens serieus naar te kijken.

Tot slot lazen we in het eindverslag van BMC, die het ZBB Traject heeft uitgevoerd het volgende:

Minder beschikbaarheid en dus inzet van middelen leidt vrijwel altijd tot minder

beleid en/of minder bedrijfsvoering; het evenwicht tussen de drie (beleid, bedrijfsvoering en middelen) verandert noodgedwongen op basis van uw bestuurlijke besluiten.

Andersom natuurlijk ook! En dat is wat hier gebeurd is in de afgelopen 7 jaar….

Het college had en heeft ambitie zo liet zij al weten in 2015.
Heel veel middelen werden er vrijgemaakt in de nota reserve en voorzieningen, om heel veel eigen beleid en daaraan gekoppeld heel veel meer bedrijfsvoering op te starten. Onze ambtenaren zijn goed en kunnen zelf heel veel, maar al die beleidsnota's in hoog tempo aanpakken leidde tot een overdaad aan werk. Extra inhuur was nodig. Het is dan ook niet zo vreemd dat de raad bij het behandelen van het ZBB-traject tot de slotsom kwam (1 raadslid daargelaten) dat we een stop wilden zetten op nog meer beleidsnota's.
De raad wil de driehoek tussen middelen, beleid en uitvoering herstellen. En dat is helemaal terecht. De tijd nemen voor afweging bij een beleidsnota geeft ook meer gelegenheid tot samenspraak met inwoners en ook bij de raad zal er meer en betere controle mogelijk zijn. Goed kunnen afwegen of we een nieuwe beleidsnota wel kunnen of moeten goedkeuren?

Voorzitter,
Het zal een hele klus worden om een meerjarig sluitende begroting te maken, maar we hopen hier met bovenstaande voorstellen een constructieve bijdrage aan te hebben geleverd.

Meestal sluiten wij onze algemene beschouwingen af met de boodschap dat de gemeente er is voor de inwoners en niet andersom.
Dit jaar zouden wij graag af willen sluiten met de boodschap tolerant te blijven. Niet te veroordelen, maar ook niet te beoordelen op basis van vooroordelen zoals nu helaas in onze maatschappij, in de politiek en in de media te veel gebeurt.